

Beleid veiligheid en gezondheid van Kinderdagverblijf Willem Sparkje

Hanneke Verkerk , december 2018

Gelezen en goedgekeurd door de OC op: 28-12-2018

Laatste actieplan is van augustus 2018

.....
kinderdagverblijf willem sparkje

Inhoudsopgave

Hoofdstuk		Pagina
1	Inleiding	4
1.1	Introductie	4
2	Missie en visie	6
3	Grote risico's	7
3.1	Voorbeelden van grote risico's	7
4	Omgang met kleine risico's	10
5	Risico-inventarisatie	12
6	Thema's uitgelicht	13
6.1	Grensoverschrijdend gedrag	13
6.2	Vierogenprincipe	14
6.3	Achterwachtregeling	14
7	EHBO regeling	16
8	Beleidscyclus	17
8.1	Beleidscyclus	17
8.2	Plan van aanpak	15
8.2.1	Welke maatregelen worden genomen?	18
8.2.2	Hoe worden maatregelen geëvalueerd?	18
9	Communicatie en afstemming intern en extern	19
10	Ondersteuning en melding van klachten	20
Bijlage A	A) Fysieke veiligheid	19
	<ul style="list-style-type: none"> • beknelling, • vallen en uitglijden, • weglopen kinderen/zicht op kinderen, • bezeren/snijden, • kinderen en medische afspraken,	

- defecten en andere afspraken medewerkers.

Bijlage B	Omgaan met kleine risico's	21
	<ul style="list-style-type: none"> • Fysieke veiligheid • Sociale gezondheid • Gezondheid	
Bijlage C	risico's uit RI veiligheid juni 2017	23
Bijlage D	Maatregelen RI Veiligheid juni 2017	23
Bijlage E	risico's uit RI gezondheid juni 2017	24
Bijlage F	Maatregelen RI Gezondheid juni 2017	24
Bijlage G	Formulier aanvullende afspraken	25

1

Inleiding

1.1

Introductie

Voor u ligt het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid van kinderdagverblijf Willem Sparkje. Met behulp van dit beleidsplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe we op onze locatie werken. Met als doel de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk, speel en leefomgeving te bieden waarbij kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's. Dit beleidsplan is geldig vanaf 1 januari 2018. Om tot dit beleidsplan te komen zijn aan de hand van diverse thema's gesprekken gevoerd met medewerkers. Centraal stond hierin of de huidige manier van werken leidt tot een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving. Indien noodzakelijk zijn er maatregelen opgesteld voor verbetering.

Leidinggevende Hanneke Verkerk is eindverantwoordelijke voor het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom zal er tijdens elk teamoverleg (drie keer per jaar en vaker als nodig) en ook tijdens de maandelijkse groepsoverleggen een thema, of een onderdeel van een thema, over veiligheid of gezondheid op de agenda staan. Dit om continu in gesprek te blijven over het beleid. Zo blijven we scherp op onze werkwijzen en kunnen we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting, direct controleren of het beleid al dan niet moet worden aangescherpt.

Dit beleid is tot stand gekomen aan de hand van de bestaande huisregels die tot en met 2017 jaarlijks zijn voortgevloeid uit de RI V en G, de ongevallenregistraties en gesprekken van de afgelopen jaren.

2

Missie en visie

Al 25 jaar vangen wij kinderen op in een veilige en gezonde omgeving. Dit doen we door:

- kinderen af te schermen van grote risico's
- kinderen te leren omgaan met kleinere risico's
- kinderen uit te dagen en te prikkelen in hun ontwikkeling

Visie

Willem Sparkje staat voor kinderopvang waar met passie gewerkt wordt aan de ontwikkeling, opvoeding en verzorging van kinderen. Het blijven uitdagen van kinderen en het leren omgaan met verschillende soorten situaties vormen daarvan een belangrijk onderdeel. Een veilige en gezonde leef- en speelomgeving vormt de basis van dit alles.

Doel

Een van de mooie onderdelen uit de nieuwe wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang is dat wij een eigen beleid mogen vormgeven op het gebied van Veiligheid en Gezondheid waar alle medewerkers zich verantwoordelijk voor voelen. De belangrijkste aandachtspunten binnen het vormgeven van het beleid zijn:

- het bewustzijn van mogelijke risico's,
- het voeren van een goed beleid op grote risico's
- het gesprek hierover aangaan met elkaar en met de externe betrokkenen. Dit alles met als doel, een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

3

Grote risico's

3.1

Voorbeelden van grote risico's

A. Fysieke veiligheid

- Vallen van hoogte
- Verstikking
- Vergiftiging
- Verbranding
- Verdrinking

B. Sociale veiligheid

- Grensoverschrijdend gedrag
- Pesten
- Kindermishandeling
- Vermissing

C. Gezondheid

- Verspreiding van ziektekiemen
- Voedselveiligheid
- Hygiëne ; binnenmilieu
- Buitenmilieu (zandbak, water/ legionella)

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op onze locatie kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen. We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën; fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we maximaal 5 belangrijke risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken. Voor de overige risico's verwijzen we naar de actieplannen die mbv de risico monitor zijn gemaakt (waarin de complete risico-inventarisatie is opgenomen die op 5-1-2018 is uitgevoerd), naar onze huisregels en naar onze protocollen:

- Brand- ontruimingsplan
- Protocol 'naar buiten gaan'
- Ziektebeleid
- Protocol 'wiegendood'
- Stagebeleid
- Kindermishandeling/ meldcode

A) Fysieke veiligheid

Ten aanzien van fysieke veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

- Vallen van hoogte. Genomen maatregelen zijn: trapregels, regels mbt het aankleedkussen (altijd er bij blijven, spullen van te voren klaarleggen), geen wippers of maxi cosi' op de tafel; losse kinderstoelen worden niet bij een tafelpoot gezet; zo voorkom je dat kinderen zich kunnen afzetten en met stoel en al omvallen. Boxen en bedden dubbel checken op slot; kinderen onder begeleiding het trapje van de commode op laten gaan (en weer inschuiven als deze niet gebruikt wordt).
- Verstikking. Genomen maatregelen zijn: Gebruik geen speelgoed met onderdelen kleiner dan 3,2 centimeter in een groep met alleen kinderen jonger dan 3 jaar, snijd mini-tomaatjes en druiven in vieren. De maaltijd wordt gepureerd voor de baby's en

vast voedsel wordt langzaam geïntroduceerd. Er zijn – op een volle groep- twee pedagogisch medewerkers tijdens het eten aan tafel. Er wordt niet lopend gegeten. Er worden geen kleine haarspeldjes gebruikt (die stoppen ze mogelijk in hun mond) ouders wordt hierop gewezen; anders : speldje in mandje en in de avond weer mee terug naar huis.

Vergiftiging. Genomen maatregelen zijn: medicijnen en schoonmaakmiddelen staan hoog opgeborgen of in een afgesloten kast. Zo ook de tassen van de medewerkers. Let ook op de tassen van de ouders en wijs ouders hierop.

- Verbranding. Genomen maatregelen zijn: koken altijd zonder kinderen erbij; of wanneer de kinderen aan tafel zitten, regels mbt hete dranken in de huisregels en in de RI. Kinderen kunnen niet bij de waterkoker, die staat ver op een hoog aanrecht; verwarmingen zijn omtimmerd.
- Verdrinking. Genomen maatregelen zijn: voortdurend toezicht bij zwembadjes in zomer. Als we naar het pierenbadje gaan in het Vondelpark gaat er altijd een extra volwassene mee voor toezicht. De roze hesjes blijven aan.

B) Sociale veiligheid

Ten aanzien van sociale veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

- Grensoverschrijdend gedrag. Genomen maatregelen zijn: 4 ogen principe; veel aandacht voor groepsveiligheid en interactievaardigheden. Kinderen kunnen ongewenst (agressief) gedrag laten zien als bijten, slaan, haren trekken, etc. Wij proberen dan ten eerste de veiligheid van de andere kinderen te borgen. We maken hier met elkaar afspraken over; houden logboek bij en maken plan van aanpak. Als het medewerkers zijn die zich niet aan de beroepscode houden en ongewenst gedrag laten zien naar collega's , ouders of kinderen zal de leidinggevende dit op zich nemen, in gesprek gaan en actie ondernemen. Er is ook een Vertrouwenspersoon die de PM-ers kunnen benaderen.
- Kindermishandeling. Genomen maatregelen zijn: Meldcode kindermishandeling als onderdeel van ons werk en up to date houden in groeps- en teamoverleggen. Als kleinschalige kinderopvang kennen wij onze ouders en kinderen goed. We hebben een dagelijkse overdracht met ouders waarin we alle bijzonderheden bespreken. We hebben nog meer tijd in de 6-weken – en ontwikkelingsgesprekken. Ook schrijven we elke dag een interne overdracht waar elk kind aan bod komt, zo zijn alle collega's op de hoogte. Uiteraard geven we invulling aan het 4- ogen principe.
- Vermissing. Genomen maatregelen zijn: protocol uitstapjes/ naar buiten gaan; we nemen altijd een telefoon mee naar het park en de telefoonnummers van de ouders. We registreren de kinderen bij binnenkomst en bij weg gaan; zo weten we op elk moment van de dag hoeveel kinderen er binnen zijn en hoeveel medewerkers.

C) Gezondheid

- Verspreiding van ziektekiemen; We zijn ons bewust van infectieziekten en en gebruiken hiervoor de map op kantoor en op de groepen als naslagwerk (ook handig: de KIDDI-app van Rijksoverheid). We volgen de adviezen als het gaat om weren van kinderen, extra hygiënemaatregelen en het informeren of advies vragen aan de GGD. Een aantal voorbeelden waar wij belang aan hechten (maar zie verder de huisregels op het gebied van gezondheid en de bolletjeslijsten): aandacht voor hoesten en niezen in de arm, veel handen wassen met zeep (in ieder geval voor het bereiden van maaltijden, na verschonen, of neus snuiten, zie verder de huisregels), zowel kinderen als leidsters, schoonmaken deurkrukken en trapleuningen, na het eten delen we washandjes uit om handen en gezichtje te poetsen, deze gaan meteen in de was; handdoeken en theedoeken worden na de lunch vervangen.
- Voedselveiligheid, zie voedselbeleid.
- Hygiëne ; binnenmilieu, elke dag een schoonmaker naast de schoonmaaktaken van de PM-ers op de groep; hier zijn roosters voor. Op alle groepen wordt de lucht

gezuiverd voor een zo laag mogelijke CO2 waarde. Er zijn lijsten waar de waardes dagelijks op worden bijgehouden.

- Buitenmilieu (zandbak, water/ legionella): zandbak wordt altijd na gebruik afgesloten met net, tuinslang eerst een minuut laten lopen waar de kinderen niet bij zijn ter voorkoming van legionella bacterie.

4

Omgang met kleine risico's

Door goede afspraken te maken met de kinderen kunnen deze gemiddeld vanaf hun tweede levensjaar leren omgaan met diverse kleine risico's. Denk ten aanzien van veiligheid bijvoorbeeld aan afspraken die gelden tijdens spelsituaties of activiteiten en hoe om te gaan met bijvoorbeeld speelgoed en gereedschap. Om kinderen mee te laten helpen om risico's te beperken kunnen ook ten aanzien van gezondheid afspraken worden gemaakt. Denk aan het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een arm voor de mond tijdens niezen of hoesten.

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen.

Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet.

Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen

Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes.

Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie, en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst.

[Bron: veiligheid.nl/risicovolspelen]

Onze missie is onze kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang te bieden. Hierbij willen we ongelukken of ziekte als gevolg van kapot materiaal of slechte hygiëne voorkomen. Maar met overbescherming doen we de kinderen uiteindelijk ook geen goed. Daarom beschermen we de kinderen tegen onaanvaardbare risico's. Een bult, een schaafwond of iets dergelijks kan gebeuren. Sterker nog, er zit ook een positieve kant aan:

- Het heeft een positieve invloed op fysieke gezondheid
- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen
- Het vergroot sociale vaardigheden

Daarom aanvaarden wij op onze opvang de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen en leren ze hier op een juiste manier mee om te gaan. Om risicovolle speelsituaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens spelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken. Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, dit om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan.

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf bij te laten dragen zijn daarom goede afspraken met kinderen noodzakelijk. Voorbeelden van afspraken die met

kinderen zijn gemaakt zijn het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een arm voor de mond tijdens niezen of hoesten. Ook leren de jonge kinderen dat ze niet met de afvallemmer mogen spelen, maar wel zelf hun luier weg mogen gooien.

De exacte afspraken die zijn gemaakt met kinderen zijn terug te vinden in de risico-inventarisatie en de huisregels. De afspraken worden met de kinderen besproken en herhaald. Bijvoorbeeld voorafgaand aan een activiteit of spel, voorafgaand aan een verschoningsmoment of in periodes dat veel kinderen en medewerkers verkouden zijn.

- De peutergroep heeft eigen trapregels
- Lopen in plaats van rennen als we binnen zijn
- Samen met de juf naar de wc
- Samen met juf op de aankleedtrap
- Rustig eten en goed kauwen
- Besjes laten liggen als we in het park spelen
- Scheppen voor in de zandbak, niet om mee te rennen
- Aan tafel zitten we op onze billen

5

Risico-inventarisatie

Om in kaart te brengen hoe op de opvang met risico's wordt omgegaan, moet geïnventariseerd worden of de werkinstructies, protocollen en andere afspraken er ook daadwerkelijk toe leiden dat risico's tot het minimum worden beperkt.

In de periode oktober 2017 tot en met december 2017 hebben we de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uitgevoerd. Aan de hand van deze inventarisatie hebben we de risico's op onze locatie in kaart gebracht. De grote risico's zijn reeds beschreven in hoofdstuk 3. In de bijlage zijn de uitkomsten van de risico-inventarisatie terug te vinden, evenals het hieruit volgende actieplan. Vanaf volgend jaar zullen we de risico's op een andere wijze in kaart brengen, namelijk aan de hand van de QuickScans in de nieuwe Risicomonitor.

We vullen een **ongevallenregistratie** in wanneer er een – klein of groot- ongeval heeft plaatsgevonden. Ook registreren we de gevaarlijke situaties. Fijn als we die kunnen signaleren voordat er een ongeval plaats vindt. We handelen direct op een gevaarlijke situatie (bijvoorbeeld : een leuning zit los > meteen vastzetten; deurbeschermer stuk > plakken en vervangen, etc. Deze registraties zullen indien nodig ook jaarlijks verwerkt worden in het veiligheidsbeleid. Bijvoorbeeld als bepaalde ongevallen vaker zijn voorgekomen, dan betekent dit dat we hier structureel aandacht aan moeten besteden en dit moeten verwerken in het beleid.

6

Thema's uitgelicht

6.1

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. In het beleid moet daarom worden beschreven hoe het risico op grensoverschrijdend gedrag door zowel aanwezige volwassenen als kinderen zo veel als mogelijk wordt beperkt. Het gaat om het risico op grensoverschrijdend gedrag door beroepskrachten, beroepskrachten in opleiding, stagiairs, vrijwilligers, overige aanwezige volwassenen en kinderen. Onder grensoverschrijdend gedrag vallen zowel seksuele, fysieke als psychische grensoverschrijdingen. Het ziet bijvoorbeeld ook toe op pestgedrag van kinderen onderling.

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Op onze locatie heeft dit thema dan ook onze bijzondere aandacht. We hebben de volgende maatregelen genomen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen en wat te doen als we merken dat het toch gebeurt:

- Tijdens team- en groepsoverleggen wordt over het onderwerp gesproken om zo een open cultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken.
- In het pedagogisch beleidsplan hebben we opgenomen dat kinderen wordt geleerd hoe je met elkaar om kunt gaan waarbij respect is voor normen en waarden. Zo weten kinderen wat wel en niet toelaatbaar is, en wat gepast en ongepast gedrag is.
- Daarnaast leren we kinderen dat het belangrijk is dat ze het direct aangeven als zij bepaald gedrag ervaren dat niet wenselijk is. We helpen ze mondiger te maken op momenten dat dit nodig is.

De volgende maatregelen worden genomen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG verklaring).
- Ouders kunnen alleen binnen komen met een speciale code die regelmatig wordt veranderd. Als een andere persoon dan de ouder/ verzorger het kind komt ophalen wordt er van te voren een foto gestuurd zodat wij weten wie het kind komt ophalen.
- We werken met een vierogenbeleid.
- Medewerkers kennen het vierogenbeleid
- Het vierogenbeleid wordt goed nageleefd.
- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vierogenbeleid niet goed wordt nageleefd.
- Medewerkers kennen de afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt op de opvang (ga naar leidinggevende, leidinggevende nodigt ouders uit voor eerste gesprek). Onder mishandeling bedoelen wij hier: veelvuldig duwen, slaan, bijten, pesten, etc. kinderen kunnen een periode doormaken waarin zij andere kinderen bijten. Dit kan een groot probleem zijn omdat het bijtende kind niet dit gedrag niet altijd makkelijk afleert. Wij observeren het kind dat de ander-fysiek-pijn doet en bespreken dit met elkaar en met de leidinggevende. We maken een plan van aanpak hoe met dit gedrag om te gaan omdat het belangrijk is dat alle pedagogisch medewerkers hierop dezelfde manier mee omgaan. Uiteraard worden de ouders ook ingelicht en gevraagd mee te werken aan het plan van aanpak.
- Er is een protocol wat te doen als kindermishandeling wordt vermoed (meldcode)
- Medewerkers kennen het protocol wat te doen als kindermishandeling wordt vermoed.

6.2

Vierogenprincipe

Op de dagopvang is het wettelijk verplicht het vierogenprincipe toe te passen. Dit vormt een belangrijk onderdeel van het beperken van het risico op grensoverschrijdend gedrag. Vanuit de wet wordt geëist dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Doel van dit principe is dat het risico op misbruik van kinderen wordt beperkt, en wel door te voorkomen dat volwassenen zich binnen een kinderdagverblijf of een peuterspeelzaal gedurende langere tijd ongehoord of ongezien kunnen terugtrekken met een kind.

Op Willem Sparkje is het zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Na overleg met de oudercommissie hebben wij besloten dit vierogenprincipe als volgt uit te voeren:

- In de ochtend worden de kinderen, net als voorheen, door 2 PM'ers opgevangen op de babygroep, om acht uur gaat ieder naar z'n eigen groep toe.
- Het vierogenprincipe is ook een vierorenprincipe, gedurende de gehele dag hebben we babyfoons aan staan die met elkaar zijn verbonden. Zo krijgt de peutergroep de babyfoon van de dreumesgroep, de dreumesgroep de babyfoon van de babygroep en de babygroep de babyfoon van de peutergroep.
- Ook aan het einde van de dag, rond 18.00 uur gaan we weer naar de babygroep, tenzij de drukte het niet toelaat. Er wordt altijd met minimaal twee PM'ers afgesloten.
- De momenten waarop de leidsters alleen op de groep staan (8-9 en 17-18) zijn meestal de meest drukke momenten van de dag. Er lopen continu ouders binnen om hun kinderen te brengen en te halen. In de praktijk zijn de leidsters eigenlijk al bijna nooit alleen op de groep.
- De leidinggevende loopt verwacht en onverwacht binnen op alle groepen gedurende de gehele dag. Niet zozeer om te controleren, maar vooral om te kijken hoe het gaat, te observeren, de sfeer te proeven, etc.

6.3

Achterwachtregeling

Een kindercentrum dat per dag tenminste tien uur achter elkaar opvang biedt, mag maximaal gedurende drie uur minder (maar minimaal de helft) van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers inzetten. Als in een uitzonderlijke situatie er maar één medewerker aanwezig kan zijn en geen andere volwassene op de locatie is, moet de achterwachtregeling worden toegepast. De afwijkende inzet mag op de dagen van de week verschillen, maar niet per week verschillen,

In de wet wordt de achterwachtregeling als volgt beschreven: Bij de opvang van meer dan drie aanwezige kinderen door maar één medewerker moet een achterwachtregeling worden getroffen waarin een achterwacht beschikbaar is die bij calamiteiten binnen vijftien minuten bij het opvangadres aanwezig is. Deze persoon is tijdens opvangtijden altijd telefonisch bereikbaar.

Willem Sparkje is open van 7.30 tot 18.30. In de ochtend openen we met twee leidsters om 7.30 uur (of met 1 leidster en een leidinggevende). De derde leidster begint om 8.00 uur. De leidsters die om 7.30 uur beginnen werken tot 16.30 of 17.00 uur, afhankelijk van de drukte op de groep. We houden rekening met de 3- uursregeling.

De drie leidsters met de late dienst arriveren om 9.30 uur en blijven tot 18.30 uur, tot het laatste kindje is opgehaald. Mochten alle kindjes op een groep eerder zijn opgehaald en de andere groepen geen hulp meer nodig hebben, dan mag een leidster wel eens iets eerder naar huis. Er blijven sowieso altijd twee leidsters (of een leidster en leidinggevende) tot 18.30 uur om samen af te sluiten. Voor het geval zich een calamiteit voordoet zijn er dus op elk moment van de dag minimaal twee leidsters (of een leidinggevende en een leidster) aanwezig. Mocht er een van de (minimaal) twee aanwezigen uitvallen, dan springt de leidinggevende dus bij. Dit gebeurt uiteraard ook als er extra hulp nodig is. Mocht er zich iets ernstigs voordoen en twee of drie leidsters tegelijk ziek worden en de leidinggevende is er niet, dan is altijd deze wel altijd bereikbaar en binnen vijftien minuten aanwezig op de locatie. Als de leidinggevende met vakantie is of verhinderd dan draagt zij de achterwachtregeling over aan de assistent leidinggevende of aan de eigenaar. Zij kunnen ook binnen vijftien minuten aanwezig zijn. Ook wanneer de leidinggevende aanwezig is, maar er extra hulp nodig is kunnen de assistent leidinggevende en de eigenaar worden ingezet.

Dus als in een uitzonderlijke situatie er maar één medewerker aanwezig kan zijn en er geen andere volwassene op de locatie is, moet de achterwachtregeling worden toegepast. Dit betekent dat in geval van calamiteiten een achterwacht beschikbaar is die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De (actieve) achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden.

De volgende personen zijn bereikbaar als achterwacht:

Leidinggevende: Hanneke Verkerk: 06-14660622

Eigenaar: Anita Meijer: 06-46391611

7

EHBO regeling

Om adequaat te kunnen handelen bij incidenten is het noodzakelijk dat er tijdens openingsuren op elke locatie minimaal één volwassene aanwezig is met een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO.

De onderstaande certificaten van de daarbij genoemde instanties zijn door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangewezen als geregistreerde certificaten, zoals bedoeld in de Regeling Wet kinderopvang. Willem Sparkje doet de EHBO en BHV cursussen met COTA en dit bedrijf is aangesloten bij het **Oranje Kruis**. Alle diploma's worden bewaard in de dossiers van de pedagogisch medewerkers.

Alle PM-ers én de leidinggevende hebben uiteraard een geldig EHBO diploma

Op Willem Sparkje doen we er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO noodzakelijk is. Op onze locatie hebben alle Pedagogisch Medewerkers én de leidinggevende al sinds de opening van Willem Sparkje een geldend EHBO diploma. Dit wordt elk jaar herhaald. Daarnaast is er op elk moment van de dag ALTIJD iemand aanwezig met een BHV certificaat.

OVERZICHT van de pedagogisch medewerkers met diploma, allen behaald op 30 mei 2018

- Laura Bouwmeester
- Kaoutar el Azhari
- Era Kraaijeveld (ook BHV)
- Hanneke Verkerk (ook BHV)
- Marleen Merx (ook BHV)
- Marli Gomes dos Santos (ook BHV)
- Fiona Mulder
- Amanda Smit
- Sarina Wongsrila
- Manon Zagt
- Mandy Meijer
- Elif Akdogan

8

Beleidscyclus

8.1

Beleidscyclus

Van doelen naar maatregelen en acties en het bijstellen van beleid

Een beleidscyclus bestaat uit vier fasen:

1. Een eerste fase waarin voorbereidingen worden gedaan om de risico-inventarisatie te kunnen uitvoeren. Voor de nieuwe Risicomonitor betekent dit dat eerst de thema's moeten worden vastgesteld die hierin opgenomen worden (met de daarbij behorende onderwerpen). Hanneke Verkerk is verantwoordelijk voor de QuickScans, die zal deze samen met Pm-ers van de drie verschillende groepen gaan uitvoeren.
2. Een tweede fase waarin daadwerkelijk aan de slag wordt gegaan met de risico-inventarisatie. In deze fase ga je actief met medewerkers in gesprek over de te behandelen thema's zodat een overzicht ontstaat van aandachtspunten die voor verbetering vatbaar zijn.
3. Een derde fase waarin wordt opgesteld hoe deze verbeterpunten het beste aangepakt kunnen worden, in de vorm van een plan van aanpak.
4. En een laatste vierde fase om te evalueren of de aanpassingen hebben geleid tot verbetering.

Het doorlopen van de cyclus duurt gemiddeld een jaar. Dit kan eventueel korter zijn wanneer kleine onderwerpen in delen worden opgepakt. Wat prettig werkt is voor iedere locatie anders.

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe onze beleidscyclus eruit ziet met als doel altijd over een actueel beleidsplan voor Veiligheid en Gezondheid te beschikken.

Onze beleidscyclus starten we met een uitgebreide risico-inventarisatie. Tijdens een teamoverleg bepalen we welke medewerkers op welke onderwerpen een QuickScan gaan uitvoeren en gedurende welke periode hieraan wordt gewerkt. Zo is het hele team betrokken bij de inventarisatie. Op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie maken we een actieplan en een jaarplan op. De voortgang van beide plannen wordt regelmatig geëvalueerd tijdens teamoverleggen. Op basis van de evaluaties wordt het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid bijgesteld.

8.2

Plan van aanpak en evaluatie

- In de maand **oktober** (is richtlijn) is er aandacht voor beleid en protocollen. De leidinggevende bespreekt in de teamoverleggen of er nog aanvullingen zijn op bestaand beleid, regels en protocollen.
- In de maand **november** vullen de medewerkers (meestal onder aanvoering van een HBO stagiaire) de Risico Inventarisatie Gezondheid en Veiligheid in.
- In de maand **december** worden eventuele aanpassingen gedaan in dit beleid en besproken met de medewerkers van de groepen. Ook de ongevallenregistraties worden meegenomen en wordt er gekeken of er aanpassingen nodig zijn.
- Indien er tussentijds nieuwe afspraken worden gemaakt dan worden deze genoteerd en opgenomen in het beleid. Aanleiding hiervoor kan zijn: nieuw speelgoed, meubilair etc.

- In de groepsoverleggen is een vast punt 'hygiëne en veiligheid' en komen eventuele knelpunten aan de orde.

(zie ook de jaarplanning)

8.2.1 Welke maatregelen worden genomen?

Welke maatregelen worden genomen om het beleidsplan weer aan te laten sluiten bij de actuele situatie op de opvang.

De risico-inventarisaties hebben inzicht gegeven in de huidige stand van zaken ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Naar aanleiding van deze inventarisatie zijn er een aantal actiepunten op de agenda gezet met als doel de kwaliteit van de opvang te verbeteren. Het belangrijkste actiepunt is:

- Ofrissen van de al gemaakte afspraken.

Voor een totaal overzicht van te nemen maatregelen wordt verwezen naar de risico inventarisatie van 2017 en naar bijlage D en F.

8.2.2 Hoe worden maatregelen geëvalueerd?

Om te bepalen of de genomen acties en maatregelen ertoe hebben geleid dat er een veiligere en gezondere opvang kan worden geboden, evalueren we per kwartaal de genomen maatregelen en/of ondernomen acties tijdens ons team- en of groepsoverleg. Indien een maatregel of actie een positief effect heeft gehad, wordt het veiligheids- en gezondheidsbeleid hierop aangepast.

9

Communicatie en afstemming intern en extern

Willem Sparkje vindt het heel belangrijk dat medewerkers zich betrokken voelen bij het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Wanneer het beleidsplan voor veiligheid en gezondheid wordt opgesteld of bijgesteld, spelen zij dan ook allen een actieve rol hierin. Wanneer een nieuwe medewerker op de locatie komt werken zorgen we voor een uitgebreide introductie in het veiligheids- en gezondheidsbeleid.

Tijdens groeps- en team-overleggen is het bespreken van mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's een vast agendapunt. Zo wordt het mogelijk zaken bespreekbaar te maken en direct bij te stellen. Medewerkers worden hierdoor vertrouwd met het geven van feedback aan elkaar.

Via de maandelijkse nieuwsbrief en via de oudercommissie berichten we ouders over onze activiteiten ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Wanneer er vragen zijn van ouders worden deze zo mogelijk ter plekke beantwoord. Wanneer deze vraag voor meerdere ouders interessant is, wordt deze tevens in de nieuwsbrief opgenomen, of een aparte mail gestuurd. Bijvoorbeeld over de plaatsing van het nieuwe ventilatiesysteem met als doel reductie van de CO2 waarden in de groepen.

Elke groep heeft een map waarin ook het veiligheids- en gezondheidsbeleid zit. Voor de ouders is het beleid op de website te vinden.

10

Ondersteuning en melding van klachten

Voor ouders en medewerkers

In geval van een klacht wordt ouders vanuit de rijksoverheid het volgende stappenplan geboden:

Stap 1: Klacht indienen bij kinderopvangorganisatie

U kunt een klacht alleen schriftelijk indienen bij de kinderopvangorganisatie. Hoe u dit kunt doen, staat in hun klachtenregeling.

Stap 2: Contact opnemen met Klachtenloket Kinderopvang

Heeft de kinderopvangorganisatie geen klachtenregeling? Of reageert de organisatie niet binnen 6 weken op uw klacht of neemt die uw klacht niet serieus? Dan kunt u contact opnemen met het Klachtenloket Kinderopvang. Deze is onderdeel van de Geschillencommissie Kinderopvang. Van het loket krijgt u advies en informatie. Ook kunnen zij bemiddelen tussen u en de kinderopvangorganisatie. Deze dienst is gratis.

Stap 3: Klacht indienen bij Geschillencommissie Kinderopvang

Is uw klacht hierna nog niet opgelost? Dan kunt u het geschil voorleggen aan de Geschillencommissie Kinderopvang. U betaalt hiervoor een beperkte vergoeding (klachtengeld). Om dit te kunnen doen, moet u eerst de interne klachtenprocedure van de kinderopvangorganisatie doorlopen.

Hoewel we ons uiterste best doen een helder en zorgvuldig beleid te voeren ten aanzien van veiligheid en gezondheid, kan het altijd voorkomen dat een medewerker of ouder een klacht heeft. We staan open voor feedback, en bespreken deze klacht het liefst direct met de medewerker of ouder zelf om tot een oplossing te komen.

Indien we er met de medewerker of ouder op deze wijze niet uitkomen, dan kan de medewerker of ouder contact opnemen met het Klachtenloket Kinderopvang en in het uiterste geval met de Geschillencommissie Kinderopvang. Meer informatie hierover kan de ouder vinden in ons intern- en extern klachtenreglement. Elke ouder ontvangt een exemplaar bij het contract en dit is tevens terug te vinden op onze site.

Bijlage A Fysieke veiligheid

Beknelling. Genomen maatregelen zijn: ...

- Vingerstrips stuk? Dit wordt meteen verholpen door de pedagogisch medewerkers door dit af te plakken met tape en wordt vervolgens gemeld bij leidinggevende voor reparatie.

Vallen en uitglijden. Genomen maatregelen zijn: ...

- Natte vloer en of trap: deze wordt meteen droog gemaakt door de pedagogisch medewerkers om eventueel de kans op vallen te verkleinen. Ook wordt er buiten gelet op eventuele gladde plekken bijv. door modder en worden er (tijdelijk) maatregelen genomen.
- Als er een lamp stuk is wordt deze meteen vervangen; dit verkleint de kans op ongelukjes omdat men het niet goed kan zien.
- De kasten staan vast. Het kleine keukentje niet. Kinderen worden gestimuleerd om hier niet op te klimmen.
- Na het spelen ruimen we op voor we aan een nieuwe activiteit beginnen.

Weglopen kinderen/zicht op kinderen. Genomen maatregelen zijn:...

- Alle deuren worden gesloten na gebruik. De groepsdeuren hebben drangers en vallen vanzelf dicht. We letten hierbij goed dat er geen kind achter ons mee naar buiten glipt.
- Kinderen mogen niet zelf de voordeur open doen, dit geldt ook voor oudere broers en zussen. Enkel pedagogisch medewerkers doen de deur open.
- De voordeur is altijd dicht, alleen pedagogisch medewerkers doen de deur open. Indien onbekenden zich melden wordt om legitimatie gevraagd.
- Als we naar binnen gaan vanaf de tuin, zorgen we dat we alle kinderen mee naar binnen hebben. We checken dus de 'verstopplekken' en tellen de kinderen .

Bezeren/snijden. Genomen maatregelen zijn...

- Messen zijn te allen tijde buiten het bereik van kinderen. Indien je als pedagogisch medewerker de tafel verlaat neem je je messen mee of leg je ze bij je collega neer.
- We controleren bij gebruik het meubilair, speelgoed en de ruimte op oneffenheden/slijtage en verhelpen dit gelijk of halen het object weg.
- We tillen kinderen nooit op aan de armen of handen; armen kunnen hierdoor uit de kom gaan.

Kinderen, medische afspraken

- We dienen enkel medicatie toe als:
  - Kinderen het middel al een keer hebben gehad
  - Hiervoor is getekend door ouders
  - Voor alle medicatie, ook homeopathisch of neusspray wordt getekend
- Als kinderen een keer een koortsstuip hebben gehad dan is er kans op herhaling. Bij elk kind worden er aparte afspraken gemaakt (zoals door de arts geadviseerd) en wordt hiervoor getekend bij twijfel bij een stuip zullen wij altijd 112 bellen.
- Allergieën staan bij ons genoteerd en we nemen maatregelen. Er bestaat een kans op spontane notenallergie. Wij geven dus geen pindakaas.
- Als kinderen zijn gevallen dan kan de reactie hierop later pas zichtbaar worden. Kinderen kunnen wegvallen, dit is ook de reden dat artsen **wek-advies** kunnen geven. Op Willem Sparkje nemen we geen kinderen aan als er wekadvis is gegeven! Let op; wekadvis is 24 uur. Pas hierna accepteren we het kindje weer.

- Is een kind in de ochtend thuis gevallen en het wordt gebracht dan moeten ouders eerst advies van huisarts inwinnen.
- **Bijten** Als een kind door een ander kind is gebeten en het is 'open' dan bellen we altijd ouders van beide kinderen en geven ouders het advies om contact op te nemen met hun huisarts. Dit soort contact kan zowel voor het bijtende kind als het gebeten kind risico's met zich meebrengen.
- Wiegendoed preventie staat uitgebreid omschreven in het gelijknamige protocol.

Defecten en andere afspraken medewerkers

- **Ongevallenregistratie.** Deze vullen de medewerkers in na een (bijna)ongeval. Het origineel gaat in de map op kantoor (zo is er een overzicht van de ongevallen op de hele vestiging).
- Afdekplaatje stopcontact valt eruit? Dit wordt meteen verholpen door de pedagogisch medewerkers; deze zetten er nieuw afdekplaatjes in. Indien de voorraad afdekplaatjes bijna op zijn dan wordt dit tijdig gemeld bij leidinggevende. Geen klimobjecten bij de stopcontacten.
- Defecten aan bedden : meteen doorgeven, Rolf wordt gebeld en defect wordt opgelost.
- Het meubilair/ bedden/ koven van kachels/speelgoed etc. stuk? Denk aan scherpe delen, spijltjes die los gaan, slotjes die stuk gaan, worden óf direct verholpen door medewerkers óf gemeld en niet meer gebruikt.
- Zware objecten als de garage, boerderij of het poppenhuis zetten we laag zodat kinderen deze niet op zich kunnen trekken.
- In de tuin worden gericht activiteiten gedaan, als we rennen, rennen we bijv. allemaal om botsingen tegen elkaar/obstakels of omheining te voorkomen. Om botsingen te voorkomen passen we de activiteiten zoveel mogelijk aan.
- Pmers stellen elkaar op de hoogte als zij naar het toilet gaan.

Bijlage B   Omgaan met kleine risico's

We leren kinderen omgaan met risico's op het gebied van:

- Fysieke veiligheid
- Sociale gezondheid
- Gezondheid

Fysieke veiligheid

Gewoontes op Willem Sparkje

- We hebben op de peutergroepen vaste rituelen bij het aandoen van schoenen en jassen om dit zo veilig mogelijk te laten verlopen.

Spelen

- Op de groepen worden er 'speelplekken' gebruikt. Dit zijn plekken zoveel mogelijk buiten de looprichting en we stimuleren kinderen bijv. met duplo om binnen die ruimtes te spelen i.v.m veiligheid.
- De groepen worden samen met de kinderen opgeruimd en meubels en objecten hebben zoveel mogelijk vaste plekken. Dit alles om vallen/struikelen te voorkomen.
- Op de groep en buiten worden de kinderen gestimuleerd om niet te rennen tijdens vrij spel om botsingen met elkaar, speelgoed of meubilair te voorkomen.

Slapen

- Kinderen slapen in stapelbedden met een dakje; ze kunnen er dus niet uitvallen.
- We laten kinderen zoveel mogelijk zelfstandig in en uit bed stappen. Kinderen tillen we op via de oksels (en niet aan de handen!) om te voorkomen dat hun arm uit de kom gaat.

Eten en tafel

- De banken aan tafel op de peutergroep heeft een plank ter ondersteuning van de voeten.
- We leren kinderen hoe ze op en van de bank af gaan en stimuleren ze om goed op hun billen te zitten zowel de banken binnen als de picknick tafels buiten. Dit om te voorkomen dat ze eraf vallen. Ook zetten we de banken op de rem zodat kinderen zich niet kunnen afzetten tegen de tafel. Jonge kinderen die aan het wennen of nog wiebelig zijn zetten we niet aan de bankranden neer maar tussen de kinderen in.
- Kinderen smeren zelf hun boterham op de peutergroep.
- Bekers : Baby's worden op de babygroep al voorbereid op het drinken uit een plastic beker en om aan tafel te zitten.

Omgaan met meubilair

- We leren kinderen om goed in en uit de zandbak te stappen we begeleiden degenen die hier nog moeite mee hebben.
- De ramen in de deuren en de ramen tussen de groepen zijn veiligheidsglas. We leren kinderen wel omgaan met glas en stimuleren ze rustig te spelen en rustig spel aan te bieden.
- We leren kinderen om niet te gooien met spullen
- Verder leren we kinderen te kijken waar ze lopen en over obstakels als een mat of drempels bij de deuren over te stappen. We houden hier ook rekening mee door de ruimtes niet te vaak te veranderen zodat kinderen vertrouwd zijn met ruimte en meubilair.

- We leren kinderen trap lopen op de commode en trappen. We vinden het belangrijk dat zij dit zelf kunnen. We staan er natuurlijk bij maar houden alleen een handje vast als een kindje bijvoorbeeld aan het wennen is.

Sociale gezondheid

Omgaan andere kinderen

- Pedagogisch medewerker stimuleren de kinderen om binnen niet te rennen als er veel kinderen spelen. Op de gang rennen we niet; deze ruimte is te klein en kans op botsingen dus groot.
- We leren kinderen om rekening te houden met andere kinderen terwijl ze bijv. fietsen of rennen buiten en zetten niet teveel fietsen tegelijk neer bij bijv. volle groep i.v.m. botsingen.

Gezondheid

Ziektekiemen

Hoest en nies-hygiëne

- Kinderen aanleren te niezen in hun elle boog.
- Op de peutergroep stimuleren we kinderen om zelf hun neus te snuiten als dit nodig is. Er staan dan ook tissues op kind hoogte.

Eten en drinken

- Kinderen hebben een eigen beker/fles en bestek en kinderen worden ook gestimuleerd om enkel uit hun eigen beker te drinken.
- Na de lunch poetsen de kinderen hun gezicht met een eigen washand. We leren kinderen dat ze dit ook enkel met hun eigen washand te doen.

Toilet

- We leren kinderen op de peutergroepen hoe ze hun handen wassen met zeep. We leren kinderen daarbij dat ze na elk toilet bezoek hun handen wassen.

Binnenmilieu: Geluid;

- We leren kinderen om rekening te houden met elkaar en doen bijvoorbeeld zachtjes op de trap of in de ochtend/einde dag op de babygroep. We wisselen rustig en actievere activiteiten met elkaar af.

Buitenmilieu

- We leren kinderen om buiten niet alles van de grond op te rapen.
- We leren kinderen dat ze geen dingen in hun mond stoppen of met hun mond aan hekjes etc. te zitten.

Bijlage C risico's uit RI veiligheid december 2017

De risico's van de groepen met urgentiecode A1 op een rijtje:

- kind valt doordat het niet bij de leuning kan
- kind valt van de trap af
- kind moet oversteken tussen geparkeerde auto's
- kind rent weg als het wordt opgehaald
- kind is in kantoor zonder toezicht
- kind glijdt uit over een natte trede
- kind krijgt vingers tussen de deur
- kind valt door glas in de deur
- kind of leidster struikelt over speelgoed
- kind valt van speeltoestel
- kind valt door ruit
- kind valt door open raam
- kind stopt kraaltjes of ander klein speelgoed in de mond
- kind botst tegen object (leefruimte)
- kind blijft met koordje van capuchon hangen (buiten)
- kind draait zich van de kleedtafel af
- kind valt van het trapje van de aankleedtafel
- kind klautert zonder toezicht op de aankleedtafel
- kind glijdt uit over een gladde vloer

Bijlage D Maatregelen nav Risico inventarisatie Veiligheid december 2017

Per risico welke door de groep als hoog risico zijn benoemd, wordt gekeken of deze in de bestaande huisregels voorkomt en of er grote kans is op ernstig letsel. Pedagogisch Medewerkers vullen op basis hiervan in of er actie nodig is. Ook worden de Maatregelen aangevuld:

- Bespreken bepaalde afspraken. In veel gevallen staan de betreffende risico's wel beschreven maar niet even consequent nageleefd. We bespreken de knelpunten of 'frissen' de afspraken op.
- Nieuwe afspraken vanuit de ongevallenregistraties in dit beleid verwerkt.
- Acties: er is op alle groepen een koolmonoxide meter geplaatst bij de CV ketels op 21-11-2017.
- De nieuwe quickscan wordt nog uitgevoerd en naar aanleiding daarvan zullen er verdere acties volgen of niet. Deze is nog niet beschikbaar)

Bijlage E risico's uit RI gezondheid december 2017 .

1. kind komt in contact met pus of vocht uit blaasjes/wondjes van ander kind
2. kind komt in contact met ziektekiemen door aanhoesten of niezen door ander kind
3. kind komt via snot van een ander kind in contact met ziektekiemen
4. kind komt in contact met ziektekiemen via ander kind dat met onzorgvuldige gewassen handen van het toilet komt
5. kind krijgt door gebruik van andermans drinkbeker, fles of bestek ziektekiemen binnen
6. kind krijgt door gebruik van vuile of andermans fopspeen ziektekiemen binnen
7. kind wordt blootgesteld aan stuifmeel van gras, onkruid of bomen die een allergie op kunnen roepen.
8. kind komt via vuil speelgoed in contact met ziektekiemen
9. kind komt in contact met ziektekiemen van zieke groepsleiding

Bijlage F: Maatregelen Risico inventarisatie Gezondheid december 2017:

- Per genoemd risico is gekeken of deze in het Protocol Hygiëne voorkomt door leidinggevende.
- Bespreken bepaalde afspraken. In veel gevallen staan de betreffende risico's wel beschreven maar niet even consequent nageleefd. We bespreken de knelpunten of 'frissen' de afspraken op.

Bijlage G Aanvullende afspraken

Op dit formulier kunnen tussentijds nieuwe afspraken voor specifiek een groep of locatie of voor Willem Sparkje worden genoteerd. Aanleiding hiervoor kan zijn: nieuw speelgoed, nieuw meubilair etc.